

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA III - 021- 246/08

Do druku nr 1481

Warszawa, dnia 9 lutego 2009 r.

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 16 grudnia 2008 r., Ps-363/08
uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **senackiego projektu**
ustawy o obywatelstwie polskim.

Z poważaniem

WZ.

Janusz GODYŃ
Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 9 lutego 2009 r.

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

BSA III – 021– 246/08

UWAGI

Sądu Najwyższego w sprawie projektu ustawy o obywatelstwie polskim

*(nadesłanego przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu – Lecha Czapli z dnia
16.12.2008 r. nr PS – 363/08)*

Przygotowany przez Senat RP projekt ustawy o obywatelstwie polskim zasługuje na ponowne przemyślenie.

Nie wydaje się, aby zawarte w nim propozycje nowych rozwiązań prawnych w wielu złożonych kwestiach nie tylko z przyczyn historycznych, ale w kontekście przygotowań do ratyfikacji Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie, mogły być pozostawione bez uwag.

Niniejsza opinia ze względu na wielowątkowość projektowanej ustawy nie pretenduje do miana „wyczerpującej temat” i – zważywszy na jej charakter – dotyczy jedynie niektórych zagadnień związanych z materią objętą przyszłą regulacją.

I. Relacje z istniejącymi „regulacjami ponadkrajowymi”.

W uzasadnieniu przedłożonego projektu wskazuje się na stosunkowo nieliczne regulacje międzynarodowe w kwestiach obywatelstwa, zaznaczając, że pozostawiają one stosunkowo dużą swobodę władzom poszczególnych państw, a zarazem sygnalizuje się, bez podania jakichkolwiek przykładów, że projektowana ustawa została przygotowana zasadniczo z myślą o ratyfikacji, przygotowanej z aktywnym udziałem przedstawicieli Polski, Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie. Zapewnia się również, że obowiązujące w Polsce przepisy dotyczące kwestii

obywatelstwa nie pozwalają na jej ratyfikowanie bez jednoczesnego sformułowania wobec niej licznych zastrzeżeń.

W uzasadnieniu przedłożonego projektu twierdzi się również, że zaproponowanie określonych rozwiązań stało się konieczne w związku z wypowiedzeniem przez Polskę dwustronnych umów w kwestiach obywatelstwa, jakie łączyły Polskę z niektórymi byłymi państwami tzw. demokracji ludowej.

Ani tekst, ani uzasadnienie przedłożonego projektu nie pozwalają jednak na jakąkolwiek weryfikację tych zapewnień.

Założenie autorów projektu, że rozwiązania w nim proponowane pozostają w zgodzie z normami Konstytucji RP, a także z wiążącymi Polskę normami prawa międzynarodowego (tu: w kontekście art. 9 Konstytucji RP), może natomiast budzić poważne wątpliwości w świetle niżej przedstawionych uwag.

- II. Relacje z istniejącymi regulacjami krajowymi, a zwłaszcza z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, a także z niektórymi regulacjami międzynarodowymi

Wydaje się, wbrew sugestiom sformułowanym w projekcie, że przedmiotowa ustawa nie powinna być oceniana tylko przez pryzmat art. 34 i 137, ale i co najmniej kilku innych przepisów Konstytucji RP. Na uwagę zasługuje w szczególności art. 52, dotyczący wolności przebywania i poruszania się na terytorium RP, z którego ustępów 4 i 5 wynika, że:

„4. Obywatela polskiego nie można wydalic z kraju ani zakazać mu powrotu do kraju.

5. Osoba, której pochodzenie polskie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą, może osiedlic się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stale.”

Dosyć bogate orzecznictwo sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego RP na tle tego ostatniego przepisu prawa, a zwłaszcza postanowienie TK z 27.05.2003 r., S 2/03, OTK-A 2003/5/46, przemawia za ustaleniem, że istnieje obiektywna potrzeba „*unormowania trybu stwierdzania pochodzenia polskiego dla celów wskazanych w art. 52 ust. 5 Konstytucji.*” Nie

wyduje się, aby po wydaniu ww. postanowienia sygnalizacyjnego pojawiła się niezbędna, zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, inicjatywa ustawodawcza lub aby przedłożony do zaopiniowania senacki projekt ustawy o obywatelstwie polskim stanowił, choćby w części, wyraz realizacji takiej inicjatywy.

Jeżeli przyjmować za uzasadnieniem przedłożonego projektu ustawy, że mająca być ratyfikowaną przez Polskę Europejska Konwencja o Obywatelstwie kreuje „prawo do obywatelstwa”, to w świetle przytoczonych ostatnio przepisów Konstytucji RP wypada stwierdzić, że istotnymi elementami tego prawa będą między innymi: prawo do przybywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i związane z nim prawo powrotu do kraju, a w przypadku osób pochodzenia polskiego, w domyśle aktualnie niebędących obywatelami polskimi, których pochodzenie polskie zostanie odpowiednio stwierdzone, prawo do przybycia do Polski z zamiarem osiedlenia się na stałe, co może być połączone z nabyciem, a niekiedy z odzyskaniem, z mocy prawa obywatelstwa polskiego.

Oznacza to, iż w przedłożonym do zaopiniowania projekcie mogłyby znaleźć się odpowiednie przepisy:

- a) służące ochronie osób ubiegających się o obywatelstwo polskie, a niekiedy jedynie oczekujących potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego, w szczególności przed wykonaniem ewentualnej decyzji o ich wydaleniu z terytorium RP, a także
- b) służące ochronie osób już posiadających obywatelstwo polskie przed jego utratą, zwłaszcza wówczas, gdy nabyły je z mocy decyzji administracyjnej, a ta, jak każda inna decyzja, może podlegać weryfikacji w sytuacjach przewidzianych w danym wypadku w Kodeksie postępowania administracyjnego lub w przepisach regulujących sądową kontrolę decyzji administracyjnych.

Konstytucja RP nie wydaje się stwarzać dostatecznych podstaw do różnicowania pod względem proceduralnym, a także pod względem dopuszczalności kontroli sądowej, z jednej strony aktów Prezydenta w przedmiocie nadania obywatelstwa polskiego lub w przedmiocie wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, a z drugiej strony aktów wydawanych przez inne organy RP w sprawach dotyczących obywatelstwa polskiego. Wynikające dotychczas jedynie z

orzecznictwa sądów administracyjnych, a proponowane w art. 9 ust. 2 projektowanej ustawy ewentualne wyłączenie spod kontroli sądów administracyjnych wymienionych w tym przepisie aktów Prezydenta RP, pozwala między innymi w świetle art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, a także art. 177 Konstytucji RP wskazującego na właściwość sądów powszechnych we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych do właściwości innych sądów, jak również w świetle art. 199¹ k.p.c., nakazującego przyjąć sądowi cywilnemu do rozpoznania każdą sprawę, w której organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się za niewłaściwe, na sformułowanie pytania **czy akty Prezydenta RP w przedmiocie nadania obywatelstwa lub przedmiocie wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa nie będą mogły być poddawane kontroli sądów powszechnych, które w obecnym stanie prawnym i faktycznym nie są przygotowane do jej sprawowania.** Takie pytanie jest doniosłe w sytuacji, gdy z uzasadnienia przedłożonego do zaopiniowania projektu wydaje się wynikać, że mająca być punktem odniesienia dla przedłożonego projektu Europejska Konwencja o Obywatelstwie formułuje wprost obowiązek uzasadniania rozstrzygnięć w przedmiocie obywatelstwa, a także zapewnienia sądowej kontroli takich rozstrzygnięć (*por. przełom strony 29 i 30 udostępnionych do oceny materiałów*).

Istniejące faktycznie, a petryfikowane w przedłożonym projekcie, wyłączenie aktów Prezydenta RP w przedmiocie obywatelstwa spod jakiegokolwiek kwalifikowanej procedury, a w szczególności zawartej K.p.a. w części dotyczącej wydawania decyzji administracyjnych, sprawia, iż w praktyce akty Prezydenta w przedmiocie obywatelstwa nie są i mogą nie być uzasadniane, a tym samym, ewentualna sądowa kontrola takich aktów, niezależnie od tego, czy ewentualnie miałyby być udziałem sądów administracyjnych, czy sądów powszechnych, byłaby bardzo utrudniona. Wskazując na tę okoliczność trudno nie nawiązać też do utrwalonego orzecznictwa (w tym sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego, a także częściowo Sądu Najwyższego) wskazującego, że co do zasady brak uzasadnienia rozstrzygnięcia organu władzy publicznej w sprawie indywidualnej nie daje się pogodzić ze standardami demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a przepisy ustawy zwykłej dopuszczające taką możliwość podlegają ocenie między innymi przez pryzmat art. 2 Konstytucji RP.

Mając to na uwadze, a także uwzględniając kształt wyłączeń zawartych w art. 3 k.p.a., a więc odczytywanych w kontekście art. 1 i 2 tego kodeksu, w tym w części

dotyczącej konsulów, należy ponownie ocenić relacje między art. 3 projektowanej ustawy a odpowiednimi przepisami Konstytucji RP, przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego, a także przepisami ustaw regulujących właściwość sądów administracyjnych i sądów powszechnych.

III. Relacje z istniejącymi regulacjami krajowymi w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego (poza Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej), a projektowaną ustawą.

W art. 4 projektowanej ustawy zaznacza się, że – poza sprawami będącymi w toku w dniu wejścia w życie ustawy, do których będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe (*por. art. 63 projektowanej ustawy*) – nabycie obywatelstwa polskiego będzie możliwe tylko w sytuacjach i w trybach określonych w nowej ustawie, a w związku z odesłaniem w art. 16 opiniowanego projektu do ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, a więc w artykule umieszczonym w rozdziale 2 pt. „Nabycie obywatelstwa polskiego z mocy prawa” także wówczas, gdy ta ostatnia ustawa reguluje nabycie z mocy prawa obywatelstwa polskiego przez repatriację, czyli jedynie w związku z przybyciem na terytorium Polski w oparciu o wizę wjazdową (obecnie wizę krajową) w celu repatriacji w okresie ważności takiej wizy. **Tymczasem ww. ustawa o repatriacji, (pomijając zawarte w niej przepisy przejściowe, które pewnym kategoriom cudzoziemców pozwalały na uzyskanie decyzji o uznaniu za repatrianta, o ile wystąpili z odpowiednimi wnioskami w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie owej ustawy, a więc przepisy już nieaktualne, a wypadku osób wymienionych w art. 41 ust. 2 także pozwalające na nabycie obywatelstwa polskiego w związku z uznaniem za repatrianta), w art. 16, mogącym mieć nadal zastosowanie, dopuszcza możliwość uznania za repatrianta cudzoziemca spełniającego warunki określone w ust. 1 tego art. 16, ze skutkiem w postaci nabycia obywatelstwa polskiego z chwilą ostateczności tego rodzaju decyzji (*por. art. 16 ust. 3 ww. ustawy o repatriacji*).**

Zważywszy na konstrukcję omawianego projektu, w którym wyraźnie odróżnia się nabycie obywatelstwa polskiego z mocy prawa od nabycia obywatelstwa z mocy aktu indywidualnego lub generalnego organu Państwa Polskiego, niekiedy „ze wsparciem” w postaci decyzji potwierdzającej posiadanie obywatelstwa polskiego (*por. art. 37 oraz art. 53 i n. projektowanej ustawy*), wypada przyjmować, że w art.

16 projektowanej ustawy wskazuje się jedynie na sytuację uregulowaną art. 4 ww. ustawy o repatriacji, a nie również w jej art. 16 ust. 3 normującym nabycie obywatelstwa polskiego z dniem ostateczności decyzji o uznaniu za repatrianta.

Zważywszy, iż istnieje obiektywna potrzeba odróżniania decyzji o uznaniu za obywatela polskiego (*por. rozdział 4 projektowanej ustawy*) od decyzji o uznaniu za repatrianta, reasumując ten fragment uwag wypada stwierdzić, iż pretendująca do miana kompletnej projektowana ustawa o obywatelstwie polskim powinna zawierać również taki przepis, który wprost sygnalizowałby możliwość nabycia obywatelstwa polskiego także z chwilą ostateczności decyzji o uznaniu za repatrianta w sytuacjach przewidzianych ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, nie przesądzając, czy w grę będą wchodzić tylko przypadki regulowane obecnie art. 16 tej ustawy, (*zwłaszcza przy aktualnym zawężeniu do kręgu osób określonych rodzajowo w art. 9 owej ustawy*), czy również inne przypadki.

Projektowana ustawa nie zawiera odpowiedników art. 6 ust. 3, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1 aktualnie obowiązującej ustawy o obywatelstwie polskim, a więc dopuszczających możliwość nabycia obywatelstwa polskiego z chwilą ostateczności decyzji o przyjęciu oświadczenia wyrażającego wolę nabycia obywatelstwa polskiego, a niekiedy także wolę jego odzyskania. Brak odpowiedników wskazanych ostatnio przepisów w projektowanej ustawie może być postrzegany jako krok wstecz w stosunku do istniejącej regulacji prawnej, przy czym:

- a) brak odpowiednika art. 10 ust. 1 obecnej ustawy o obywatelstwie polskim może także budzić wątpliwości z punktu widzenia art. 18 Konstytucji RP, a w wypadku cudzożemek – żon obywateli polskich także ze względu na brak właściwej realizacji art. 3 ust. 1 Konwencji o obywatelstwie kobiet zamężnych (załącznika do tej konwencji) otwartej do podpisu w Nowym Jorku dnia 20 lutego 1957 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 56, poz. 334), ze względu na brak uproszczonej procedury naturalizacyjnej pozwalającej na uzyskanie obywatelstwa polskiego przez żony obywateli polskich,
- b) brak odpowiednika art. 11 ust. 1 obecnej ustawy o obywatelstwie polskim w przypadku kobiet, których małżeństwo uległo rozwiązaniu lub zostało uznane za nieważne, a które niegdyś utraciły obywatelstwo polskie w związku z wyjściem za mąż za

cudzoziemca, może budzić wątpliwości ze względu na brak właściwej realizacji postanowień art. 11 Konwencji w sprawie pewnych zagadnień dotyczących kolizji ustaw o obywatelstwie oraz (zawierającej) protokół dotyczący przypadku bezpieczeństwa (Dz. U. z 1937 r. Nr 47, poz. 361), które wydają się „gwarantować” powrót takim kobietom do obywatelstwa, jakie miały przed zawarciem małżeństwa z cudzoziemcem, o ile odpowiednio wyraziły wolę jego odzyskania.

IV. Regulacje w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego przez przywrócenie obywatelstwa polskiego (rozdział 5 – art. 36 i n.)

W art. 36 ust. 2 projektowanej ustawy, mającym regulować in minus możliwość przywrócenia obywatelstwa polskiego, występuje kategoria „państw nie będących państwami sprzymierzonymi”. Przyjmując, że jest to kategoria historyczna, a więc mogąca podlegać wykładni dynamicznej, a zarazem nie pojawiająca się w dotychczasowym ustawodawstwie lub w orzecznictwie, wypada oczekiwać odpowiedniego doprecyzowania tej kategorii pojęciowej w projektowanej ustawie o obywatelstwie polskim.

W art. 37 projektu przewiduje się przywrócenie z mocy ustawy, a nie na wniosek osób zainteresowanych, obywatelstwa polskiego osobom objętym dwiema, wymienionymi w tym przepisie uchwałami Rady Ministrów, a także zstępnym tych osób. Formuła tego przepisu wydaje się jednak dyskusyjna. Opiera się bowiem na nieweryfikowalnym założeniu, że wszystkie – bez wyjątku – osoby, których określone uchwały Rady Ministrów bezpośrednio dotyczyły, ale i wszyscy, w domyśle, żyjący zstępnymi tych osób nadal uważają siebie za obywateli polskich i jedynie oczekują odpowiedniego potwierdzenia posiadania tego obywatelstwa ze strony obecnych władz Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu przedłożonego projektu nie wyjaśnia się przyczyn, jakie sprawiły, że zaproponowano takie właśnie rozwiązanie.

Wypada rozważyć zatem potrzebę wprowadzenia takich rozwiązań, które z jednej strony będą uwzględniały wolę „odzyskania z mocy samego prawa” utraconego obywatelstwa polskiego, artykułowaną przez środowiska polonijne (*por.*

s. 30 udostępnionych materiałów), a z drugiej strony nie będą naruszały woli tych osób, w tym zstępnych, które mogą nie uważać siebie za obywateli polskich i – z różnych przyczyn – nie chcą być uznawanymi za takich obecnie. W tej sytuacji proponowane w art. 37 ust. 2 projektu rozwiązanie nie wydaje się wystarczające, albowiem o posiadaniu obywatelstwa polskiego nie powinna rozstrzygać chęć posiadania dowodu osobistego lub paszportu wydanego przez organ Państwa Polskiego.

Nie wydaje się właściwe, aby ewentualne wątpliwości w tym względzie miały być rozstrzygane dopiero lub tylko wówczas, kiedy osoba uważająca siebie za należącą do kręgu osób określonych rodzajowo w art. 37 ust. 1 opiniowanego projektu wystąpiłaby o wydanie dokumentu stwierdzającego jej tożsamość, który świadczy zarazem o posiadaniu obywatelstwa polskiego.

- V. Akty w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego oraz jego utraty, a możliwość cofnięcia wniosku mogącego prowadzić do wydania tego rodzaju aktów oraz możliwość weryfikacji już wydanych aktów

W projektowanej ustawie, a zwłaszcza w tej części, w której przy wydawaniu określonych aktów obecnie wprost proponuje się wykluczenie możliwości stosowania przepisów K.p.a. (w domyśle w zakresie postępowania decyzyjnego), nie odpowiada się na pytanie, co ma uczynić organ władny rozpoznać wniosek w przedmiocie obywatelstwa polskiego, gdy dochodzi do cofnięcia danego wniosku lub uznania, że okoliczności towarzyszące złożeniu określonego wniosku mogą budzić wątpliwości co do prawidłowości, w tym swobody, złożenia oświadczenia woli przez autora wniosku lub co do tego, czy rzeczywiście określony wniosek pochodzi od osoby uprawnionej.

W projektowanej ustawie nie wskazuje się także na jakiegokolwiek rozwiązania w sytuacji, gdy tego rodzaju wątpliwości pojawią się już po uwzględnieniu wniosku w przedmiocie obywatelstwa i zakomunikowaniu o tym fakcie wnioskodawcy w sposób przewidziany projektowaną ustawą.

To ostatnie pytanie pozostaje w ścisłym związku z jeszcze innym, a mianowicie, czy późniejsze ustalenie oczywistej wadliwości decyzji (lub postępowania poprzedzającego wydanie decyzji), z której ostatecznością ustawa wiąże nabycie obywatelstwa polskiego, upoważnia do uczynienia niebyłą takiej

decyzji w jednym z trybów dopuszczonych kodeksem postępowania administracyjnego lub w postępowaniu przed sądami administracyjnymi, a więc ze skutkiem w postaci utraty obywatelstwa polskiego, w sytuacji, gdy Konstytucja RP wydaje się dopuszczać jedynie możliwość utraty obywatelstwa polskiego, niezależnie od tego, jak zostało nabyte, wadliwie lub niewadliwie, jedynie w ramach procedury zrzeczenia się, a więc jedynie na wniosek osoby posiadającej takie obywatelstwo, a wypadku osoby małoletniej lub pozbawionej zdolności do czynności prawnych przez jej przedstawiciela.

Sygnalizując te wątpliwości wypada wyrazić przekonanie, że zostaną one usunięte przez wprowadzenie odpowiednich przepisów do projektowanej ustawy, które będą stanowiły podstawę do podjęcia przez właściwe organy stosownych działań „naprawczych”.

VI. Regulacje w przedmiocie nadania obywatelstwa polskiego oraz wyrażenia zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego

Jak sygnalizowano wyżej, proponowane w projekcie rozwiązania w zakresie udziału Prezydenta RP w załatwianiu spraw w przedmiocie nadania obywatelstwa polskiego oraz wyrażenia zgody na jego zrzeczenie się budzą istotne wątpliwości natury proceduralnej. Trudne do akceptacji są rozwiązania pozwalające Prezydentowi RP na nieuzasadnianie swoich stanowisk, a zwłaszcza rozstrzygnięć negatywnych dla wnioskodawców, podobnie jak wykluczenie – w intencji autorów projektu – możliwości poddania sądowej kontroli postanowień Prezydenta RP w tych sprawach.

Faktem jest, że w uzasadnieniu przedłożonego do zaopiniowania projektu nie ma jakichkolwiek wyjaśnień dla proponowanych rozwiązań.

Przepisy projektowanej ustawy nie stwarzają możliwości samodzielnego nadania osobie nie posiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych, innej niż osoba małoletnia, obywatelstwa polskiego lub zrzeczenia się obywatelstwa polskiego przez taką osobę. Nie jest wiadome, czy brak takich rozwiązań jest celowy, czy przypadkowy w sytuacji, gdy inne przepisy projektowanej ustawy, a więc dotyczące nabycia lub potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez wydanie decyzji administracyjnej w trybie K.p.a., dopuszczają także możliwość samodzielnego

nabycia obywatelstwa polskiego lub potwierdzenia jego posiadania przez osobę pełnoletnią, lecz nieposiadającą pełnej zdolności do czynności prawnych, o ile taka osoba będzie działała przez odpowiedniego przedstawiciela.

VII. Przepisy przejściowe, końcowe i inne o charakterze kolizyjnym w projektowanej ustawie

W art. 63 projektowanej ustawy daje się wyraz przekonaniu o potrzebie kontynuacji postępowań mogących prowadzić do nabycia obywatelstwa polskiego na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów prawa w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, a więc między innymi w sprawach o uznanie za obywatela polskiego w sytuacji, gdy w aktualnych przepisach prawa nie ma lub nie mogło być odpowiednika art. 22 lub art. 33 projektowanej ustawy. W związku z tym proponuje się wprowadzenie swoistego uporządkowania trybów postępowania w sprawach nadania obywatelstwa polskiego lub potwierdzania obywatelstwa polskiego przez wyraźne wskazanie, które, także obecnie prowadzone postępowania, mają pierwszeństwo przed innymi ze skutkiem w postaci obowiązku zawieszenia postępowania niżej usytuowanego w hierarchii owych postępowań. Nie wydaje się natomiast uzasadnione, takie jak proponowane w art. 22 lub w art. 33 ust. 1 projektowanej ustawy, rozwiązanie w postaci umorzenia postępowania w sprawie z wniosku o uznanie za obywatela polskiego lub o przywrócenie obywatelstwa polskiego, gdy został on złożony przed zakończeniem postępowania o nadanie obywatelstwa polskiego zwłaszcza w sytuacji, gdy ani aktualnie, ani w projektowanej ustawie, nie wskazuje się na jakiegokolwiek terminy, w jakich można byłoby oczekiwać podjęcia przez Prezydenta RP rozstrzygnięcia w przedmiocie nadania obywatelstwa polskiego, ani też nie stwarza się możliwości cofnięcia wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego skierowanego do Prezydenta RP, np. w związku z zamiarem wystąpienia z wnioskiem o uznanie za obywatela polskiego lub o przywrócenie obywatelstwa polskiego, lub o potwierdzenie obywatelstwa polskiego.

Przykładem właściwego rozwiązania kwestii kolizyjnych wydaje się natomiast art. 21 projektowanej ustawy, w którym w toku postępowania o nadanie obywatelstwa polskiego nakazuje się sprawdzanie, czy wnioskodawca nie posiada już obywatelstwa polskiego, a w wypadku potwierdzenia posiadania tego obywatelstwa

w formie decyzji wojewody, uznanie wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego za niebyły (takiemu wnioskowi nie nadaje się dalszego biegu).

Reasumując wypada stwierdzić, że oceniany projekt wymaga dalszych poważnych przemyśleń, uzupełnień i korekt. Nie wydaje się, aby prace nad nim mogły być efektywnie kontynuowane bez odpowiedniego udziału w tych pracach przedstawicieli Kancelarii Prezydenta RP.

Niezbędnych uzupełnień wymaga także samo uzasadnienie przedłożonego projektu.